

Výsledky testovania žiakov 5. ročníka vybraných ZŠ v školskom roku 2014/2015 – Testovanie 5-2014 v papierovej forme

Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania (ďalej NÚCEM) v školskom roku 2014/2015 realizoval testovanie žiakov 5. ročníka (T5-2014) na vybraných základných školách s vyučovacím jazykom slovenským a s vyučovacím jazykom maďarským. Testovanie sa uskutočnilo v dvoch formách, v papierovej a v elektronickej. Testovanie T5-2014 v papierovej forme sa uskutočnilo **12. novembra 2014 (streda)**.

Testy v papierovej forme písalo 3 566 žiakov zo 116 základných škôl, z toho bolo 3 145 žiakov z 99 škôl s vyučovacím jazykom slovenským a 421 žiakov zo 17 základných škôl s vyučovacím jazykom maďarským. Žiaci s mentálnym postihnutím a žiaci so zdravotným znevýhodnením (ZZ) neboli zapojení do testovania.

Vzorku testovaných žiakov T5-2014 tvoril stratifikovaný výber, čím sme zabezpečili objektívne informácie a obraz o vedomostiach a zručnostiach žiakov z testovaných predmetov pri vstupe na vzdelávací stupeň ISCED 2. Stratifikovaný výber bol zameraný na pomerné zastúpenie podľa kraja, sídla, vyučovacieho jazyka a počtu žiakov v 5. ročníku ZŠ (do 15 žiakov, od 16 do 62 žiakov a od 63 žiakov a viac). Stratifikovaný výber tvorili ZŠ vybrané zo základného súboru všetkých plnoorganizovaných ZŠ v SR, pričom išlo o heterogénnu vzorku. Pri jej výbere sme sa zamerali aj na školy s dlhodobo nižšou úspešnosťou v testovaní žiakov 9. ročníka ZŠ (vybrané školy z Košického, Prešovského, Banskobystrického a Nitrianskeho kraja) a na žiakov s najslabšími vzdelávacími výsledkami z vyučovacích jazykov a z matematiky (žiaci z marginalizovaných rómskych komunít). V tabuľke 1 je uvedený prehľad celej vzorky škôl a žiakov vybraných do T5-2014.

Tab. 1 Vzorka škôl a žiakov v T5-2014 v papierovej forme

Vzorka škôl a žiakov	školy		žiaci	
	počet	%	počet	%
Stratifikovaný výber ZŠ	80	68,97	2 373	66,55
ZŠ s nižšou úspešnosťou v testovaní žiakov 9. ročníka ZŠ	24	20,69	871	24,43
Žiaci s najslabšími vzdelávacími výsledkami (žiaci z marginalizovaných rómskych komunít)	12	10,34	322	9,03
Spolu	116	100	3 566	100

Cieľom testovania v papierovej forme bolo overiť testovacie nástroje na reprezentatívnej vzorke, získať objektívne informácie o výkone žiakov pri vstupe na vzdelávací stupeň ISCED 2, poskytnúť školám spätnú väzbu a komplexnejší obraz o vedomostiach a zručnostiach žiakov z testovaných predmetov, ktorý môže pomôcť pri zvyšovaní kvality vzdelávania a overiť organizačné a logistické zabezpečenie testovania.

Žiaci boli testovaní z matematiky, zo slovenského jazyka a literatúry a z maďarského jazyka a literatúry. Rozsah učiva v testoch bol v súlade s platnými pedagogickými dokumentmi pre ISCED 1 (Štátny vzdelávací program).

Úlohy v testoch boli zamerané na logické myslenie, porozumenie textu, overovanie hĺbky vedomostí a zručností, aplikáciu poznatkov v praktických súvislostiach. Súčasťou testov z vyučovacích jazykov boli úlohy zamerané na čítanie s porozumením, v ktorých žiaci pracovali s ukážkami súvislých a nesúvislých textov. Textové ukážky boli doplnené o ilustrácie zachytávajúce podstatu literárneho textu. Ich funkciou bolo vyjadriť atmosféru diela, čím sme umožnili lepšie pochopenie obsahu textu žiakmi a zároveň podporili predstavivosť žiakov s najslabšími vzdelávacími výsledkami. Test z matematiky pozostával z úloh s matematickým a s reálnym kontextom, t. j. úloh z reálneho života, pričom súčasťou niektorých úloh boli aj grafy a tabuľky. Pre úspešné riešenie úloh z matematiky bolo nevyhnutné, aby si žiaci s porozumením prečítali zadanie úlohy.

Objektívnosť testovania v papierovej forme bola v tomto roku zabezpečená prostredníctvom externého dozoru. V každej triede bol počas testovania prítomný pedagogický zamestnanec z inej základnej školy bez aprobácie na testované predmety. Osoby vykonávajúce externý dozor sa zúčastňovali kontroly pri rozbaľovaní zásielky s testami až po dohľad nad prípravou spätnej zásielky s odpoveďovými hárkami.

Test z matematiky riešilo celkovo 3 564 žiakov zo 116 ZŠ a v rámci stratifikovaného výberu 2 372 žiakov z 80 ZŠ. V tabuľke 2 uvádzame prehľad výsledkov jednotlivých testovaných vzoriek žiakov zapojených do T5-2014 z matematiky. Priemerná úspešnosť testu stratifikovaného výberu ZŠ bola 55,9 %. Žiaci zo stratifikovaného výberu ZŠ dosiahli o 5,4 % vyššiu priemernú úspešnosť, ako bol priemer celej vzorky žiakov testovaných z matematiky, rozdiel bol na úrovni miernej vecnej významnosti.

Tab. 2 Výsledky jednotlivých testovaných vzoriek žiakov zapojených do testovania z matematiky

Vzorka testovaných žiakov	Priemerná úspešnosť v %	Reliabilita (Cronbachovo alfa)
Stratifikovaný výber ZŠ	55,9	0,88
ZŠ s nižšou úspešnosťou v testovaní žiakov 9. ročníka ZŠ	42,0	0,92
Žiaci s najslabšími vzdelávacími výsledkami (žiaci z marginalizovaných rómskych komunít)	33,2	0,92
Spolu	50,5	0,91

V rámci stratifikovaného výberu ZŠ riešili **dievčatá** test s priemernou úspešnosťou 55,6 % a **chlapci** 56,3 %, pričom **priemerné výsledky dievčat a chlapcov sú porovnateľné**.

Z hľadiska veľkosti škôl (podľa počtu žiakov v 5. ročníku ZŠ) sú výsledky jednotlivých skupín ZŠ (ZŠ do 15 žiakov v 5. ročníku, ZŠ od 16 do 62 žiakov v 5. ročníku a ZŠ od 63 žiakov a viac v 5. ročníku) porovnateľné s priemerom stratifikovaného výberu ZŠ. V školách s počtom do 15 žiakov v 5. ročníku žiaci riešili test s priemernou úspešnosťou 55,3 %, v školách s počtom od 16 do 62 žiakov v 5. ročníku žiaci riešili s priemernou úspešnosťou 55,8 %. V školách s počtom od 16 do 62 žiakov v 5. ročníku žiaci riešili test s priemernou úspešnosťou 56,7 %.

Výsledky žiakov z matematiky z TN, KE, TT, NR a PO kraja sú porovnateľné s priemerom stratifikovaného výberu ZŠ. Na základe porovnania priemerných úspešností podľa kraja s priemerom stratifikovaného výberu možno konštatovať, že lepšiu priemernú úspešnosť dosiahli žiaci zo ZA kraja (61,5 %) a BA kraja (61,1 %) na úrovni miernej vecnej významnosti a horšiu, na úrovni miernej vecnej významnosti, dosiahli žiaci BB kraja (49,6 %).

Test z matematiky v slovenskom jazyku písalo 88,7 % žiakov, ostatní žiaci (11,3 %) písali **test preložený do maďarského jazyka**. Žiaci zo ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským riešili test s priemernou úspešnosťou 56,9 % a žiaci zo ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským s priemernou úspešnosťou 48,5 %, pričom **nebol identifikovaný vecne významný rozdiel**.

Test zo slovenského jazyka a literatúry riešilo celkovo 3 144 žiakov z 99 ZŠ a v rámci stratifikovaného výberu 2 105 žiakov zo 69 ZŠ. V tabuľke 3 uvádzame prehľad výsledkov jednotlivých testovaných vzoriek žiakov zapojených do T5-2014 zo slovenského jazyka a literatúry. Priemerná úspešnosť testu stratifikovaného výberu ZŠ bola 58,4 %. Žiaci zo stratifikovaného výberu ZŠ dosiahli o 4,9 % vyššiu priemernú úspešnosť, ako bol priemer celej vzorky žiakov testovaných zo slovenského jazyka a literatúry, rozdiel bol na úrovni miernej vecnej významnosti.

Tab. 3 Výsledky jednotlivých testovaných vzoriek žiakov zapojených do T5-2014 zo slovenského jazyka a literatúry

Vzorka testovaných žiakov	Priemerná úspešnosť v %	Reliabilita (Cronbachovo alfa)
Stratifikovaný výber ZŠ	58,4	0,85
ZŠ s nižšou úspešnosťou v testovaní žiakov 9. ročníka ZŠ	46,9	0,89
Žiaci s najslabšími vzdelávacími výsledkami (žiaci z marginalizovaných rómskych komunít)	35,9	0,88
Spolu	53,5	0,88

V rámci stratifikovaného výberu ZŠ riešili **dievčatá** test zo slovenského jazyka a literatúry s priemernou úspešnosťou 61,3 % a **chlapci** 55,4 %, pričom **rozdiel nie je vecne významný**.

Z hľadiska veľkosti škôl (podľa počtu žiakov v 5. ročníku ZŠ) sú výsledky jednotlivých skupín ZŠ (ZŠ do 15 žiakov v 5. ročníku, ZŠ od 16 do 62 žiakov v 5. ročníku a ZŠ od 63 žiakov a viac v 5. ročníku) **porovnateľné s priemerom stratifikovaného výberu ZŠ**. V školách s počtom do 15 žiakov v 5. ročníku žiaci riešili test s priemernou úspešnosťou 59,5 %, v školách s počtom od 16 do 62 žiakov v 5. ročníku žiaci riešili test s priemernou úspešnosťou 58,2 %. V školách s počtom od 16 do 62 žiakov v 5. ročníku žiaci riešili test s priemernou úspešnosťou 58,8 %.

Výsledky žiakov zo slovenského jazyka a literatúry z BA, ZA, TN, KE, NR, TT a PO kraja sú porovnateľné s priemerom stratifikovaného výberu ZŠ. Na základe porovnania priemerných úspešností podľa kraja s priemerom stratifikovaného výberu možno konštatovať, že porovnateľnú priemernú úspešnosť dosiahli žiaci z BA (62,3 %), ZA (61,6 %), TN (60,7 %), NR (56,9 %), TT (56,8 %), PO (54,8 %) a KE (60,4 %) kraja a nižšiu úspešnosť na úrovni miernej vecnej významnosti dosiahli žiaci BB kraja (53,2 %).

Test z maďarského jazyka a literatúry riešilo celkovo 421 žiakov zo 17 ZŠ a v rámci stratifikovaného výberu 268 žiakov z 11 ZŠ. V tabuľke 3 uvádzame prehľad výsledkov jednotlivých testovaných vzoriek žiakov zapojených do testovania z maďarského jazyka a literatúry. Priemerná úspešnosť testu stratifikovaného výberu ZŠ bola 63,1 %. Žiaci zo stratifikovaného výberu ZŠ mali vyššiu priemernú úspešnosť o 7,9 %, ako bol priemer celej vzorky žiakov testovaných z maďarského jazyka a literatúry, rozdiel bol na úrovni strednej vecnej významnosti.

Tab. 3 Výsledky jednotlivých testovaných vzoriek žiakov zapojených do T5-2014 z maďarského jazyka a literatúry

Vzorka testovaných žiakov	Priemerná úspešnosť v %	Reliabilita (Cronbachovo alfa)
Stratifikovaný výber ZŠ	63,1	0,90
ZŠ s nižšou úspešnosťou v testovaní žiakov 9. ročníka ZŠ	41,3	0,91
Spolu	55,2	0,92

V rámci stratifikovaného výberu ZŠ riešili **dievčatá** test z maďarského jazyka a literatúry s priemernou úspešnosťou 66,6 % a **chlapci** 59,7 %, pričom **priemerné výsledky dievčat a chlapcov sú porovnateľné**.

Z hľadiska veľkosti škôl (podľa počtu žiakov v 5. ročníku ZŠ) sú výsledky jednotlivých skupín ZŠ (ZŠ do 15 žiakov v 5. ročníku, ZŠ od 16 do 62 žiakov v 5. ročníku a ZŠ od 63 žiakov a viac v 5. ročníku) nasledovné: výsledky ZŠ do 15 žiakov v 5. ročníku **nie sú vecne významné v porovnaní s priemerom stratifikovaného výberu, výsledky ZŠ od 16 do 62 žiakov v 5. ročníku **sú horšie na úrovni miernej vecnej významnosti** v porovnaní s priemerom stratifikovaného výberu, výsledky ZŠ 63 žiakov a viac v 5. ročníku **sú lepšie na úrovni silnej vecnej významnosti** v porovnaní s priemerom stratifikovaného výberu. V školách s počtom do 15 žiakov v 5. ročníku žiaci riešili test s priemernou úspešnosťou 58,8 %, v školách s počtom od 16 do 62 žiakov v 5. ročníku žiaci riešili test s priemernou úspešnosťou 58,3 %. V školách s počtom od 16 do 62 žiakov v 5. ročníku žiaci riešili test s priemernou úspešnosťou 73,8 %.**

Výsledky žiakov z maďarského jazyka v BA kraji sú porovnateľné s priemerom stratifikovaného výberu ZŠ. Na základe porovnania priemerných úspešností podľa kraja s priemerom stratifikovaného výberu možno konštatovať, že lepšiu priemernú úspešnosť na úrovni strednej vecnej významnosti dosiahli žiaci z TT kraja (69,8 %) a horšiu priemernú úspešnosť na úrovni miernej vecnej významnosti dosiahli žiaci NR kraja (57,3 %). Žiaci BB kraja (52,8 %) dosiahli priemernú úspešnosť na úrovni strednej vecnej významnosti a žiaci KE kraja (43,8 %) na úrovni silnej vecnej významnosti.

Prezentáciu s výsledkami T5-2014 a ďalšie analýzy nájdete na internetovom sídle NÚCEM [http://www.nucem.sk/sk/testovanie 5](http://www.nucem.sk/sk/testovanie_5).